

Extrait du CGTCatalunya.cat

<http://cgtcatalunya.cat/spip.php?article7467>

Francesc Ferrer i Guàrdia

- Memòria històrica - Biografies -

Date de mise en ligne : dijous 5 de juliol de 2012

CGTCatalunya.cat

Francesc Ferrer i Guàrdia (Alella, Maresme, 10 de gener de 1859 - Barcelona, 13 d'octubre de 1909) fou un important pedagog català. Al 1901 va crear l'Escola Moderna, un projecte pràctic de pedagogia llibertària. També va escriure l'obra que duu per títol L'Escola Moderna, on exposa els seus principis pedagògics.[1]

Acusat d'haver fomentat la revolta que es coneix com a Setmana Tràgica de Barcelona el 1909, va morir afusellat el 13 d'octubre a Montjuïc.

Francesc Ferrer i Guàrdia (Alella, Maresme, 10 de gener de 1859 - Barcelona, 13 d'octubre de 1909) fou un important pedagog català. Al 1901 va crear l'Escola Moderna, un projecte pràctic de pedagogia llibertària. També va escriure l'obra que duu per títol L'Escola Moderna, on exposa els seus principis pedagògics.[1]

Acusat d'haver fomentat la revolta que es coneix com a Setmana Tràgica de Barcelona el 1909, va morir afusellat el 13 d'octubre a Montjuïc.

Biografia

Va néixer a Alella el 10 de gener de 1859. Pertanyia a una família de petits propietaris rurals, molt catòlica, Ferrer i Guàrdia va reaccionar com anticlerical. Fou enviat per la seva família a treballar a Barcelona, on va trobar col·locació a la botiga d'un graner (alguns diuen d'un drapaire) al districte de Sant Martí de Provençals. No tenia ni quinze anys quan el comerciant el va inscriure a classes nocturnes, iniciant-lo en els ideals republicans. Els anys següents el jove autodidacta va estudiar a fons l'ideari de Pi i Margall i va conèixer les doctrines dels internacionalistes. També va ingressar en la lògia maçònica Veritat, de Barcelona. El 1886 va donar suport al pronunciament militar que pretenia proclamar la República, però en fracassar aquest va haver d'exiliar-se a París. Va subsistir ensenyant-hi castellà fins a 1901, temps que va aprofitar per a concebre els conceptes educatius anarquistes que després aplicaria a Espanya en el seu projecte d'Escola Moderna.

Francesc Ferrer i Guàrdia detingut es conduït a Montjuïc, 1909.

Una generosa herència (un milió de francs) d'una antiga alumna, Ernestina Meunier, va fer possible portar a terme el seu projecte a la ciutat de Barcelona, fins que el 1906 Mateo Morral, traductor i bibliotecari del seu centre educatiu, va perpetrar l'atemptat frustrat contra Alfons XIII a Madrid. Això va tenir com a conseqüència per a Francesc Ferrer el tancament de l'Escola Moderna i un any d'empresonament a la presó Model de Madrid per complicitat, al terme dels quals va ser absolt. A l'any següent, es va traslladar a França i a Bèlgica; en aquest últim país va fundar la Lliga Internacional per a l'Educació Racional de la Infància.

Se'l va acusar d'haver estat l'instigador de la revolta coneguda com la Setmana Tràgica de Barcelona del 1909.[2], una revolta anticlerical, després de la qual Ferrer, a causa de les seves poques amistats estratègiques i la seva antiga vinculació amb Mateo Morral, va ser declarat culpable davant un tribunal militar. Va ser afusellat durant la matinada del 13 d'octubre de 1909 al fossar de Santa Amàlia de la presó del Castell de Montjuïc.

La seva obra més coneguda és L'Escola Moderna. Poc després de la seva mort es van obrir arreu del món diverses Escoles Modernes inspirades en la seva pedagogia. Una de les més importants va ser la Modern School de Nova York, fundada en 1911.

La seva execució suscità diverses reaccions de rebuig internacionalment. A conseqüència del seu processament i execució, el diari britànic The Times escrigué:

« "Per negligència o estupidesa, el govern ha confós la llibertat d'instrucció i consciència, el dret innat a raonar i expressar el seu pensament, amb el dret d'oposició, assimilant-lo a una agitació criminal" »

L'escriptor escocès, i columnista a l'Edinburgh Evening News, William Archer també sentencià:

« "Tota la vida activa de Ferrer, hauria fet menys mal al catolicisme espanyol que el que li fa en l'actualitat la mera menció del seu nom" »

A França també alguns intel·lectuals s'indignaren. Així l'escriptor Anatole France reaccionà vivament a aquesta notícia i en una carta oberta afirmà:

« "El seu crim és el de ser republicà, socialista lliurepensador; el seu crim és haver creat l'ensenyança laica a Barcelona, instruït a milers de nens en la moral independent, el seu crim és haver fundat escoles" »

Concepció de l'infant, de l'educació i de l'escola que es desprèn de la seva pedagogia

L'[Escola Moderna](#) va ser un moviment de pedagogia llibertària que va tenir lloc durant la primera meitat del segle XX, i que va adoptar la filosofia d'ensenyament de Francesc Ferrer i Guàrdia. Per a donar impuls a aquest moviment reformador, va ser creada el 1906 la Lliga Internacional per a la Instrucció Racional de la Infància, els principis estatutaris de la qual establien que:

L'educació de la infància ha de fonamentar-se sobre una base científica i racional; en conseqüència, cal separar d'ella tota noció mística o sobrenatural.

La instrucció és part d'aquesta educació. La instrucció ha de comprendre també, al costat de la formació de la intel·ligència, el desenvolupament del caràcter, la cultura de la voluntat, la preparació d'un ésser moral i físic ben equilibrat, les facultats del qual estiguin associades i elevades a la seva màxima potència.

L'educació moral, molt menys teòrica que pràctica, ha de resultar principalment de l'exemple i en donar-se suport sobre la gran llei natural de la solidaritat.

És necessari, sobretot en l'ensenyament de la primera infància, que els programes i els mètodes estiguin adaptats el màxim possible a la psicologia del nen, cosa que gairebé no succeeix enlloc, ni en l'ensenyament públic ni en el privat.

Així doncs els principis de Ferrer i Guàrdia defensaven la formació d'homes i dones aptes per a evolucionar sense parar, capaços de renovar els mitjans socials i renovar-se personalment. Apuntava a la alliberació de l'individu per sobre de sí mateix i de la societat. Una educació integral que inclou només el pensament, la sexualitat i els sentiments, així com el desenvolupament de la personalitat infantil.

Convindria recordar doncs el missatge gravat en el peu del monument de Brussel·les on diu: "L'educació racionalista pot i ha de discutir-ho tot, situant prèviament als nens per sobre de la via ampla i directa de la investigació personal". Per ser anticlerical, per fomentar la solidaritat i l'educació lliure d'autoritat coercitiva, els anarquistes van ser grans adeptes a aquest moviment. Els sindicats i associacions obreres en els quals tenien influència van contribuir activament a fundar moltes Escoles Modernes i cursos per a adults basats en aquesta filosofia.

‘ Harrington, Thomas S.. «L'escola de Ferrer i Guàrdia». Sàpiens [Barcelona], núm. 97 (novembre 2010), p. 28-29. ISSN 1695-2014.

‘ Solà Gussinger, Pere. «El caso Ferrer i Guàrdia». A: Antonio Moliner Prada. La Semana Trágica de Cataluña. Alella (Barcelona): Nabla ediciones, 2009, pàgs. 167-196 ISBN 978-84-92461-34-9.

[modifica]Enllaços externs

Vegeu texts sobre Francesc Ferrer i Guàrdia al Wikisource (castellà).

► [Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia](#)

- ▶ [Biblioteca Francesc Ferrer i Guàrdia, disposa d'un fons dedicat a Ferrer consultable des del seu catàleg web.](#)
- ▶ [Text íntegre de L'escola moderna \(castellà\)](#)
- ▶ [Viva la Escuela Moderna, documental sobre la vida i obra de Francesc Ferrer i Guàrdia](#)
- ▶ [«El legado de Ferrer i Guàrdia». Levante. Editorial Prensa Ibérica, 18 d'octubre de 2009.](#)